T091 ATĐ 3 (02) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q2-Tạp Uẩn-Luận về Thế Đệ Nhất Pháp

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 2 17

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA
ÑAÏI TYØ BAØ SA
QUYEÅN 2
CHÖÔNG I: TAÏP UAÅN
Phaåm Thöù Nhaát: LUAÄN VEÀ THEÁ ÑEÄ NHAÁT PHAÙP

THEÁ ÑEÄ NHAÁT PHAÙP (Phaàn 1)

Theá naøo laø theá ñeä nhaát phaùp? Caùc chöông nhö vaäy vaø giaûi thích nghóa caùc chöông nhö vaäy ñaõ lónh hoäi roài, tieáp theo caàn phaûi giaûi thích roäng ra. Hoûi : vì sao laøm ra luaän naøy? Ñaùp: vì muoán phaân bieät roõ raøng nghóa lyù cuûa kinh, nghóa laø trong kinh ñöùc theá Toân noùi: Neáu coù neân chuùng sinh ôû trong caùc haønh maø khoâng theå tö duy nhö lyù, nhöng coù theå phaùt khôûi thöù ñeä nhaát phaùp, maø coù theå tieán vaøo chaùnh taùnh ly sinh, thì ñieàu naøy voâ lyù. Neáu khoâng theå tieán vaøo chaùnh taùnh ly sinh, maø coù theå ñaït ñöôïc quaû Döï löu - Nhaát lai - Baát hoaøn vaø A-la-haùn, thì dieàu naøy laø voâ lyù. Neáu coù neân chuùng sinh ôû trong haønh coù theå tö duy nhö lyù maø phaùt khôûi theá ñeä nhaát phaùp, thì ñieàu naøy laø coù thaät. Cho neân noùi roäng ra, trong kinh tuy noùi ñeán teân goïi cuûa theá ñeä nhaát phaùp, nhöng khoâng giaûi thích veà nghóa cuûa theá ñeä nhaát phaùp. Kinh ñaõ laø nôi nöông töïa cuûa luaän naøy, ôû trong kinh khoâng bieåu hieän roõ raøng, thì nay caàn phaûi phaân bieät roäng veà ñieàu aáy, vì nhaân duyeân naøy cho neân laøm ra luaän naøy. Hoûi : vì sao soaïn luaän phaûi döïa vaøo kinh? Ñaùp: Ngöôøi soaïn ra luaän aáy coù yù muoán nhö vaäy, tuøy theo yù muoán aáy maø soaïn ra luaän naøy, khoâng traùi vôùi phaùp taùnh thì ñaâu caàn ñöa ra vaën hoûi phieàn phöùc? Laïi nöõa, taát caû A-tyø-ñaït-ma, ñeàu vì giaûi thích yù nghóa trong kinh, ñeå phaân bieät nghóa roäng cuûa caùc kinh, cho neân môùi coù ñöôïc

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 2 18 teân goïi laø A-tyø-ñaït-ma. Vì vaäy toân giaû aáy töø trong caùc kinh bieân taäp laïi

caùc nghóa lyù khoâng töông töï, phaân bieät giaûi thích laäp thaønh taïp uaån, cho ñeán bieân taäp laïi quan ñieåm, phaân bieät giaûi thích laäp thaønh kieán uaån. Nhöng ôû trong taùm loaïi uaån ñaõ thieát laäp, ñeàu phaân bieät ñaày ñuû veà taát caû caùc töôùng cuûa phaùp. Hoûi : vì sao toân giaû baét ñaàu boä luaän thì tröôùc heát noùi ñeán theá ñeä nhaát phaùp, vì thuaän theo thöù töï noùi veà caùc coâng ñöùc, vì ngöôïc laïi thöù töï noùi veà caùc coâng ñöùc, vì ngöôïc laïi thöù töï noùi veå caùc coâng ñöùc thì tröôùc tieân phaûi noùi ñeán quaùn baát tònh hoaëc laø giöõ yù nieäm baèng hôi thôû..., tieáp ñoù noùi veà nieäm truù, tieáp ñoù noùi veà quaùn ba nghóa, tieáp ñoù noùi veà baûy xöù thieän, tieáp ñeán noùi veà Noaõn - tieáp noùi veà Ñaõnh - tieáp noùi veà Nhaãn, sau ñoù thuaän theo noùi ñeán Theá ñeä nhaát phaùp. Neáu ngöôïc laïi thöù töï noùi veà caùc coâng ñöùc, thì tröôùc tieân phaûi noùi ñeán quaû A-la-haùn, tieáp noùi veà Baát hoaøn, tieáp noùi veà Nhaát lai, tieáp ñoù noùi veà Döï löu, tieáp noùi veà Kieán ñaïo, sau ñoù thuaän theo noùi ñeán Theá ñeä nhaát phaùp. Neáu döïa theo phaàn thuyeát traïch tröôùc sau maø noùi, thì caàn phaûi tröôùc tieân noùi ñeán Noaõn - tieáp noùi Ñaõnh - tieáp laø Nhaãn, sau ñoù thuaän theo noùi ñeán Theá ñeä nhaát phaùp, nhö Toân giaû Dieäu AÂm noùi trong luaän sinh Trí : “ Theá naøo laø Noaõn, theá naøo laø Ñaõnh, theá naøo laø Nhaãn, theá naøo laø Theá ñeä nhaát phaùp? Neáu khoâng döïa theo ba loaïi thöù töï naøy thì luaän ñaõ soaïn ra seõ coù taïp loaïn sai laïc. Nhö thôøi Phaät taïi theá, toân giaû Ca-ña-dieãn-na, thaønh töïu voâ bieân coâng ñöùc hieám coù, ñoái vôùi töï töôùng vaø coïng töôùng cuûa voâ löôïng phaùp, trí khoâng coù gì chöôùng ngaïi maø tuøy theo yù hieän tieàn, duõng maõnh tinh tieán luoân luoân khoâng ñoaïn tuyeät, ñaõ deã daøng tieán vaøo bieån roäng vaên nghóa cuûa A-tyø- ñaït-ma baèng voâ bieân giaùc tueä, nhö nuùi dieäu cao khoâng theå lay chuyeån ñöôïc, laø baäc Ñaïi Luaän Vöông coù naêng löïc ñieàu phuïc caùc luaän khaùc, luaän do mình ñaõ thieát laäp thì khoâng coù ai coù theå saùnh baèng”. Nay Toân giaû Ca-ña-dieãn-ni-töû cuõng laïi nhö vaäy, taïi vì sao soaïn luaän, tröôùc tieân noùi ñeán Theá ñeä nhaát phaùp. Ñaùp : caùc sö ñoái vôùi caùc loaïi naøy ñeàu coù caùch noùi khaùc nhau, nghóa laø hoaïc coù ngöôøi noùi: nay ôû trong naøy khoâng thuaän theo thöù töï noùi veà caùc coâng ñöùc, cuõng khoâng döïa theo phaàn thuyeát traïch thuaän vôùi thöù töï tröôùc sau maø noùi. Chæ vì ngöôøi soaïn luaän coù yù muoán nhö vaäy, cho neân tuøy theo yù muoán aáy maø soaïn ra luaän naøy, khoâng traùi vôùi phaùp töôùng thì ñaâu caàn ñöa ra vaën hoûi phieàn phöùc? Coù ngöôøi noùi nhö vaäy: taùnh töôùng cuûa A-tyø- ñaït-ma ñaõ bieåu hieän chaüng gioáng nhö kinh, leõ naøo caàu tìm theo thöù töï? A-tyø-ñaït-ma duøng ñaïo ñeå luaän baøn roäng ra, choïn löïa taùnh töôùng chaân thaät cuûa caùc phaùp, ñieàu naøy ñaõ raéc roái phöùc taïp, khoâng caàn phaûi töø trong aáy caàu tìm thöù töï cuûa noù, neáu caàu tìm thöù töï thì vaên chæ theâm phöùc taïp

maø khoâng ích gì ñoái vôùi nghóa. Laïi coù ngöôøi noùi: khoâng neân vaën hoûi veà yù cuûa ngöôøi soaïn ra luaän, bôûi vì kinh tröôùc tieân noùi veà Theá ñeä nhaát

phaùp, noùi roäng ra nhö tröôùc, nay Luaän Sö naøy döïa vaøo kinh maø soaïn luaän, cho neân tröôùc tieân cuõng noùi ñeán Theá ñeä nhaát phaùp. Hoûi: Gaùc laïi quan heä cuûa nhg soaïn luaän. Taïi sao trong kinh Ñöùc Theá Toân tröôùc tieân noùi ñeán Theá ñeä nhaát phaùp? Ñaùp: Bôûi vì quaùn xeùt phaàn vò cuûa ngöôøi ñöôïc hoùa ñoä maø noùi. Nghóa laø Ñöùc Phaät quaùn xeùt ngöôøi ñöôïc hoùa ñoä, ñaõ ñöôïc Nhaãn baäc haï- Trung, chöa ñaït ñöôïc Nhaãn baäc Thöôïng vaø Theá ñeä nhaát phaùp, vì muoán khieán cho ñaït ñöôïc maø noùi lôøi nhö vaäy: Neáu coù neân chuùng sinh ôû trong caùc haønh maø khoâng theå tö duy nhö lyù, nhöng khoâng theå phaùt khôûi Theá ñeä nhaát phaùp, thì ñieàu naøy laø voâ lyù, cho ñeán roäng ra. Tö duy nhö lyù trong naøy laø bieåu hieän cho Nhaãn baäc Thöôïng, Theá ñeä nhaát phaùp chính laø noùi ñeán teân goïi cuûa noù. Vì vaäy Ñöùc Theá Toân quaùn xeùt phaàn vò tu haønh cuûa ngöôøi ñöôïc hoùa ñoä maø noùi lôøi nhö vaäy. Hoaëc coù ngöôøi noùi: Vì ngaên chaën nhieàu söï phæ baùng ñoái vôùi phaùp naøy. Nghóa laø ngöôøi khaùc ñoái vôùi Theá ñeä nhaát phaùp naøy daáy leân nhieàu söï phæ baùng, cho neân noùi ñeán tröôùc tieân. Nhieàu söï phæ baùng, nghóa laø ñoái vôùi töï taùnh vaø ñoái vôùi teân goïi, trong caûnh giôùi hieän tieàn nöûa chöøng ruùt lui ñeàu daáy leân phæ baùng. Ñoái vôùi töï taùnh daáy leân phæ baùng, hoaëc laø coù ngöôøi noùi: Laáy naêm caên nhö Tín… laøm töï taùnh. Ñoái vôùi teân goïi daáy leân phæ baùng, nghóa laø hoaëc coù ngöôøi noùi: Phaùp naøy goïi laø Chuûng taùnh ñòa phaùp, khoâng neân goïi laø Theá ñeä nhaát phaùp. Ñoái vôùi caûnh giôùi daáy leân phæ baùng, nghóa laø coù ngöôøi noùi: Ñaây laø heä thuoäc coõi Duïc-Saéc. Hoaëc laø coù ngöôøi noùi: Ñaây laø heä thuoäc coõi Saéc- Voâ saéc. Hoaëc laïi coù ngöôøi noùi: Ñaây laø heä thuoäc caû ba coõi. Hoaëc laïi coù ngöôøi noùi: Ñaây laø heä thuoäc caû ba coõi vaø khoâng heä thuoäc. Hoaëc laïi coù ngöôøi noùi: Ñaây khoâng phaûi laø heä thuoäc ba coõi cuõng khoâng phaûi laø khoâng heä thuoäc. Ñoái vôùi hieän tieàn daáy leân phæ baùng, nghóa laø hoaëc coù ngöôøi noùi: Phaùp naøy coù nhieàu nieäm noái tieáp nhau hieän roõ tröôùc maét. Ñoái vôùi lui suït daáy leân phæ baùng, nghóa laø hoaëc coù ngöôøi noùi: Phaùp naøy coù theå lui suït. Vì ngaên chaën caùc loaïi phæ baùng nhö vaäy, cho neân tröôùc tieân noùi ñeán Theá ñeä nhaát phaùp. Coù Sö khaùc cho raèng: Caùc phaùp höõu laäu ñeàu khoâng vöõng chaéc, gioáng nhö queùt saïch buøn laày, ai ôû trong naøy maø ñöôïc vöõng chaéc toát ñeïp nhaát, ví nhö ñeà hoà, goïi laø Theá ñeä nhaát phaùp, cho neân noùi ñeán tröôùc tieân. Coù ngöôøi noùi: Phaùp naøy tuøy thuaän Voâ ngaõ, cho neân noùi ñeán tröôùc tieân. Nghóa laø trong luaän naøy ca ngôïi veà söï xuaát ly giaûi thoaùt ñaït ñeán Nieát-

baøn tuøy thuaän vôùi voâ ngaõ, chöù khoâng gioáng nhö kinh ñieån ngoaïi ñaïo ca ngôïi veà söï thoï duïng ñaày ñuû caùc loaïi duïc laïc tuøy thuaän vôùi chaáp ngaõ. Theá ñeä nhaát phaùp laø phaùp coù danh tieáng, ñaõ thuaän vôùi Voâ ngaõ vaø gioáng nhö caùc phaùp Noaõn-Ñaûnh… laø phaùp khoâng coù danh tieáng, khoâng gioáng vôùi luaän naøy voán tuøy thuaän Voâ ngaõ, vì vaäy luaän naøy tröôùc tieân noùi ñeán Theá ñeä nhaát phaùp. Coù ngöôøi noùi: Phaùp naøy hôn haún trong taát caû caùc phaùp theá gian, cho neân noùi ñeán tröôùc tieân. Nghóa laø trong caùc

luaän thì luaän naøy laø thuø thaéng nhaát, Theá ñeä nhaát phaùp hôn haún trong taát caû caùc phaùp theá gian, cuøng vôùi luaän naøy gioáng nhau, cho neân noùi ñeán tröôùc tieân. Coù ngöôøi noùi: Neáu nhö luùc coù phaùp naøy toàn taïi, thì goïi laø lôïi ích chaân thaät nhö Ñöùc Phaät xuaát theá, ngöôøi theá gian vaøo luùc coù phaùp naøy toàn taïi, thì goïi laø lôïi ích chaân thaät nhö Ñöùc Phaät xuaát theá, ngöôøi theá gian vaøo luùc baùy giôø ñöôïc thoï duïng thaéng nghóa Thaùnh phaùp taøi khoâng coù gì chöôùng ngaïi. Ngöôøi laø Ñöùc Phaät xuaát theá, chuùng sinh tieán vaøo phaùp, goàm coù hai loaïi: 1.Theá tuïc. 2.Thaéng nghóa. Theá tuïc nghóa laø caïo boû raâu toùc khoaùc maëc phaùp phuïc chaùnh tín xuaát gia. Thaéng nghóa coù nghóa laø Theá ñeä nhaát phaùp khoâng ngöøng daãn daét phaùt sinh khoå phaùp trí nhaãn. Theá tuïc tieán vaøo phaùp coù hai loaïi loãi laàm: 1. Phaù giôùi. 2. Hoaøn tuïc. Thaéng nghóa tieán vaøo phaùp khoâng coù loãi laàm nhö vaäy, tuøy theo chuûng taùnh cuûa mình maø töï taïi chöùng ñöôïc coâng ñöùc cuûa Thöøa mình, khoâng coù söï thoái thaát. Coù ngöôøi noùi: Neáu luùc coù phaùp naøy toàn taïi, thì töø voâ thæ ñeán nay cöûa Thaùnh ñaïo ñoùng laïi, baây giôø baét ñaàu coù theå môû ra, buoâng boû caùc taùnh cuûa dò sinh (phaøm phu) chöa töøng buoâng boû, ñaït ñöôïc taát caû Thaùnh ñaïo chöa töøng ñaït ñöôïc, vì vaäy tröôùc tieân noùi ñeán Theá ñeä nhaát phaùp. Coù ngöôøi noùi: Neáu luùc coù phaùp naøy toàn taïi, thì buoâng boû teân goïi dò sinh maø ñaït ñöôïc teân goïi Thaùnh giaû, buoâng boû soá löôïng dò sinh maø ñaït ñöôïc soá löôïng Thaùnh giaû, buoâng boû phaàn dò sinh maø ñaït ñöôïc phaàn vò Thaùnh quaû, buoâng boû taùnh dò sinh maø ñaït ñöôïc chuûng taùnh Thaùnh giaû, cho neân tröôùc tieân noùi ñeán Theá ñeä nhaát phaùp. Coù ngöôøi noùi: Neáu luùc coù phaùp naøy toàn taïi, thì ñaït ñöôïc taâm chöù khoâng ñaït ñöôïc nhaân cuûa taâm, ñaït ñöôïc minh (saùng suoát) chöù khoâng ñaït ñöôïc nhaân cuûa minh, ñaït ñöôïc thoï (caûm thoï) chöù khoâng ñaït ñöôïc nhaân cuûa thoï, taâm sôû coøn laïi cuõng nhö vaäy, cho neân tröôùc tieân noùi ñeán Theá ñeä nhaát phaùp.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 2 21

Coù ngöôøi noùi: Neáu luùc coù phaùp naøy an truù, thì rôøi boû duyeân ñaõ töøng hoïc theo maø ñaït ñöôïc duyeân chöa töøng hoïc theo, rôøi boû coïng maø ñaït ñöôïc baát coäng, rôøi boû theá gian maø ñaït ñöôïc xuaát theá gian, rôøi boû vò coù aùi maø ñaït ñöôïc vò khoâng coù aùi, rôøi boû döïa vaøo ñam meâ maø ñaït ñöôïc döïa vaøo xuaát ly, cho neân tröôùc tieân noùi ñeán Theá ñeä nhaát phaùp. Coù ngöôøi noùi: Vì ñoaïn tröø nghi ngôø veà taùnh cuûa dò sinh, cho neân tröôùc tieân noùi ñeán Theá ñeä nhaát phaùp. Nghóa laø hoaëc coù ngöôøi nghi ngôø taùnh dò sanh naøy ñaõ khoâng coù baét ñaàu thì cuõng khoâng coù keát thuùc, nay bieåu hieän taùnh ñoù coù keát thuùc, chính laø Theá ñeä nhaát phaùp. Coù ngöôøi noùi: neáu luùc coù phaùp naøy an truù thì dò sinh loãi laàm, dò sinh bieán ñoåi, dò sinh löøa doái, dò sinh ngang böôùng, taát caû khoâng coøn daáy khôûi ôû phaàn vò Noaõn-Ñaûnh-Nhaãn hoaëc coù luùc daáy khôûi, cho neân tröôùc tieân noùi ñeán Theá ñeä nhaát phaùp. Coù ngöôøi noùi: Dò sinh phaùt khôûi phaùp naøy roài , caàn phaûi ñeán phaàn vò chaúng phaûi laø dò sinh, môùi ñöôïc maïng chung. Nhö dò sinh - chaúng phaûi laø dò sinh, nhö vaäy chöa kieán ñeá-ñaõ kieán ñeá, chöa ñaéc quaû-ñaõ ñaéc quaû, chöa

tieán vaøo chaùnh taùnh ly sinh-ñaõ tieán vaøo taùnh chaùnh ly sinh, chöa khôûi leân hieän quaùn-ñaõ khôûi leân hieän quaùn, truù trong tuï Baát tònh-truù trong tuï Chaùnh ñònh, khoâng coù Thaùnh ñaïo-coù Thaùnh ñaïo, khoâng coù chöùng tònh-coù chöùng tònh, neân bieát cuõng nhö vaäy. Noaõn-Ñaûnh-Nhaãn... thì khoâng quyeát ñònh, cho neân tröôùc tieân noùi ñeán Theá ñeä nhaát phaùp. Coù ngöôøi noùi: Neáu coù ngöôøi daáy khôûi thieän caên naøy, chæ trong neân saùt-na thì chaéc chaén khoâng döøng laïi, Noaõn-Ñaûnh khoâng nhö vaäy, cho neân tröôùc tieân noùi ñeán Theá ñeä nhaát phaùp. Coù ngöôøi noùi: Neáu coù luùc phaùp naøy an truù, thì caùc haønh nhö nieäm truù... trong thaân dò sinh tu taäp ñeán cuoái cuøng, Noaõn-Ñaûnh ... khoâng nhö vaäy, cho neân tröôùc tieân noùi ñeán Theá ñeä nhaát phaùp. Coù ngöôøi noùi: Neáu coù luùc phaùp naøy an truù, thì noùi luùc ñaàu taâm höõu laäu ñoaïn döùt maø taâm voâ laäu noái tieáp, phaàn vò khaùc khoâng nhö vaäy, cho neân tröôùc tieân noùi ñeán Theá ñeä nhaát phaùp. Coù ngöôøi noùi: Phaùp naøy coù naêng löïc laøm cho dò sinh coù theå lay chuyeån, nhöng chính mình thì khoâng lay chuyeån, cho neân noùi ñeán tröôùc tieân. Nhö nuùi Dieäu Cao ñöùng vöõng treân Kim luaân, gioù maïnh töø boán phía noåi leân nhöng khoâng theå naøo lay chuyeån. Nhö vaäy dò sinh an truù trong phaùp naøy, boán aùc kieán ñieân ñaûo khoâng theå naøo lay chuyeån ñöôïc, dò sinh ôû phaàn vò khaùc thì khoâng nhö vaäy. Coù ngöôøi noùi: Phaùp naøy gioáng nhö töôùng aùnh saùng coù theå bieåu hieän roõ raøng töø tröôùc ñeán sau, cho neân noùi ñeán tröôùc tieân. Nghóa laø nhö töôùng aùnh saùng bieåu hieän phaàn ban ngaøy laø baét ñaàu vaø phaàn ban ñeâm laø keát thuùc; Theá ñeä nhaát phaùp cuõng laïi nhö vaäy, hieån baøy Thaùnh ñaïo laø baét ñaàu vaø dò sinh laø keát thuùc. Nhö bieåu hieän baét ñaàu vaø keát thuùc, nhö vaäy coù theå

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 2 22

bieåu hieän ñang ñoä vaø ñaõ ñoä, tieán vaøo vaø ñaõ ra khoûi gia haïnh cöùu caùnh, neân bieát cuõng nhö vaäy, phaàn vò khaùc thì khoâng phaûi nhö vaäy. Coù ngöôøi noùi: Hieån baøy trong phaùp cuøng an truù naøy coù theå coù töôùng sai khaùc, cho neân noùi ñeán tröôùc tieân. Nghóa laø Theá ñeä nhaát phaùp tuy coù Khoå ñeá thaâu nhieáp, nhöng khoâng ngöøng daãn daét phaùt sinh ñaïo cuûa dieät khoå ban ñaàu; tuy coù thaâu nhieáp theá gian löu chuyeån- laõo töû vaø Taùt-ca-da (thaân kieán), maø coù theå daãn daét phaùt sinh veà dieät ban ñaàu cuûa ñaïo aáy, Noaõn-Ñaûnh... thì khoâng nhö vaäy. Coù ngöôøi noùi: Hieån baøy phaùp naøy tuy laø duyeân theá gian, nhöng coù theå khoâng ngöøng daãn daét duyeân xuaát theá ban ñaàu, phaàn vò khaùc thì khoâng nhö vaäy, cho neân noùi ñeán tröôùc tieân. Nhö duyeân theá gian vaø xuaát theá gian, nhö vaäy thì duyeân coù caáu nhieãm-khoâng coù caáu nhieãm, coù loãi laàm-khoâng coù loãi laàm, coù ñoäc haïi-khoâng coù ñoäc haïi, coù oâ tröôïc-khoâng coù oâ tröôïc, coù söï thaân kieán-khoâng coù söï thaân kieán, coù söï ñieân ñaïo - khoâng coù söï ñieân ñaûo, coù söï aùi - khoâng coù söï aùi, coù söï tuøy mieân-khoâng coù söï tuøy mieân, neân bieát cuõng nhö vaäy, cho neân noùi ñeán tröôùc tieân. Coù ngöôøi noùi: Neáu luùc coù phaùp naøy an truù, thì coù theá maïnh, coù naêng löïc coù theå coù nhöõng vieäc laøm gioáng nhö ngöôøi maïnh khoûe. Nghóa laø vaøo luùc baáy giôø khoâng ngöøng daãn daét phaùt khôûi Chæ Quaùn ban

ñaàu cuûa baäc Thaùnh, vaø phaùt khôûi caùi ñaàu kieán tueä cuûa baäc Thaùnh laàn ñaàu ñoäi maùi toùc cuûa caùc Giaùc chi khaùc, phaàn vò khaùc thì khoâng nhö vaäy, cho neân tröôùc tieân noùi ñeán Theá ñeä nhaát phaùp. Coù ngöôøi noùi: Phaùp naøy coù coâng duïng thuø thaéng nhaát, coù theå rôøi boû taùnh dò sinh maø ñaït ñöôïc taùnh Thaùnh, rôøi boû taùnh taø maø ñaït ñöôïc taùnh chaùnh, luoân luoân coù theå tieán vaøo taùnh chaùnh ly sinh, phaùp khaùc thì khoâng nhö vaäy, cho neân tröôùc tieân noùi ñeán Theá ñeä nhaát phaùp. Coù ngöôøi noùi: Luùc haønh giaû an truù trong phaùp naøy, coù theå rôøi boû caùc taùnh dò sinh nhö tuøy tieän haønh ñoäng sai laàm-ñoá kî ñan xen, raéc roái hoãn loaïn, choàng chaát chaèng chòt, rong ruoãi khoâng ngöøng..., coù theå an truù baát ñoäng trong Thaùnh giaùo nhö coät cao cuûa Thieân ñeá, cho neân tröôùc tieân noùi ñeán Theá ñeä nhaát phaùp. Coù ngöôøi noùi: Luùc haønh giaû an truù trong phaùp naøy, thì rôøi boû aùc kieán-phieàn naõo töø voâ thæ ñeán nay ñaõ laøm cho taâm-taâm sôû trôû thaønh khoâng chaát tröïc, ñaït ñöôïc Thaùnh ñaïo voâ laäu chöa töøng ñaït ñöôïc laøm cho taâm- taâm sôû trôû thaønh taùnh chaát tröïc. Coù ngöôøi noùi: Luùc haønh giaû an truù trong phaùp naøy, thì rôøi boû naêm Boå-ñaëc-giaø-la ñoàng phaàn, goïi laø naêm Voâ giaùn; ñaït ñöôïc taùm Boå-ñaëc-giaø-la ñoàng phaàn, ñoù laø boán Höôùng-boán Quaû, cho neân tröôùc tieân noùi ñeán Theá ñeä nhaát phaùp. Coù ngöôøi ñöa ra lôøi noùi nhö vaäy: Theá ñeä nhaát phaùp, döïa vaøo ba söï vieäc cho neân luaän noùi ñeán tröôùc

tieân: 1.Thuaän theo kinh ñaõ noùi. 2. Ngaên chaën nhieàu ñieàu phæ baùng. 3. Saùt-na naøy ñaït ñöôïc Thaùnh quaû thöù nhaát. Thuaän theo kinh vaø ngaên chaën phæ baùng, noùi roäng ra nhö tröôùc. Ngay saùt-na naøy ñaït ñöôïc Thaùnh quaû thöù nhaát, nghóa laø saùt-na aáy cuøng vôùi Theá ñeä nhaát phaùp laøm voâ giaùn Só duïng quaû (neân trong naêm quaû). Bôûi vì nhöõng nhaân duyeân nhö vaäy, cho neân luaän naøy tröôùc tieân noùi ñeán Theá ñeä nhaát phaùp. Coù Sö khaùc cho raèng: Toân giaû ñoái vôùi luaän naøy döïa vaøo thöù töï noùi ngöôïc laïi ñeå noùi veà caùc phaùp. Hoûi: Neáu vaäy thì luaän naøy vaãn phaûi tröôùc tieân noùi veà quaû A-la- haùn, tieáp ñeán noùi Baát hoaøn, tieáp ñeán noùi Nhaát lai, tieáp ñeán noùi Döï löu, tieáp ñeán noùi Kieán ñaïo, sau ñoù thuaän theo noùi ñeán Theá ñeä nhaát phaùp, taïi sao laïi tröôùc tieân noùi ñeán Theá ñeä nhaát phaùp nhö vaäy? Ñaùp: Trong luaän naøy noùi ngöôïc laïi caùc phaùp nhieãm-tònh trong thaân dò sinh, chöù khoâng phaûi laø noùi taát caû. Baét ñaàu noùi: Theá naøo laø Theá ñeä nhaát phaùp: noùi roäng ra cho ñeán: Theá naøo laø Noaõn? Ñaây laø noùi ngöôïc laïi theo phaùp phaåm thanh tònh trong thaân dò sinh. Sau ñoù ñöa ra lôøi noùi nhö vaäy: Hai möôi caâu veà Taùt-ca-da kieán naøy, noùi roäng ra cho ñeán neáu khoâng coù kieán. Ñaây laø noùi ra phaùp phaåm taïp nhieãm trong thaân dò sinh. Hai phaùp phaåm naøy thì ai coù theå bieát roõ raøng? Ñoù laø trí Voâ ngaõ. Vì vaäy trong phaàn thöù hai luaän veà trí, ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Coù theå coù neân trí maø bieát taát caû caùc phaùp? Cho ñeán noùi roäng ra. Trí Voâ ngaõ naøy do ñaâu maø sinh? Ñoù laø duyeân khôûi cuûa giaùc. Vì vaäy trong phaàn thöù ba lu- aän veà Boå-ñaëc-giaø-la, ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Neân Boå-ñaëc-giaø-la sinh ra möôøi hai chi duyeân khôûi naøy. Cho ñeán noùi

roäng ra. Duyeân khôûi cuûa giaùc naøy do ñaâu maø khôûi leân? Ñoù laø aùi vaø kính. Vì vaäy trong phaåm thöù tö luaän veà AÙi kính, ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Theá naøo laø AÙi? Theá naøo laø Kính? Cho neân noùi roäng ra. Nhö vaäy AÙi kính do ñaâu maø sinh? Ñoù laø Taøm vaø Quyù. Vì vaäy trong phaåm thöù naêm luaän veà Taøm quyù, ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Theá naøo laø Taøm? Theá naøo laø Quyù? Cho ñeán noùi roäng ra. Nhö vaäy Taøm vaø quyù do ñaâu maø coù? Ñoù laø hieåu roõ phaùp töôùng. Vì vaäy trong phaåm thöù saùu luaän veà Töôùng, ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Saéc phaùp sinh laõo voâ thöôøng. Cho ñeán noùi roäng ra. Hieåu roõ phaùp töôùng naøy do ñaâu maø ñaït ñöôïc? Ñoù laø rôøi boû voâ nghóa maø tu taäp coù nghóa. Vì vaäy trong phaåm thöù baûy luaän veà Voâ nghóa, ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Caùc phaùp tu khoå haïnh keùm coûi, neân bieát ñeàu laø voâ nghóa. Cho ñeán noùi roäng ra. Ai rôøi boû

voâ nghóa maø tu taäp coù nghóa? Ñoù laø ngöôøi coù theå Chaùnh tö vaø Chaùnh tö duy. Vì vaäy trong phaåm thöù taùm luaän veà Tö, ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Theá naøo laø Tö? Theá naøo laø Tö duy? Cho ñeán noùi roäng ra. Hieåu roõ caùc phaùp trong Taïp uaån do ñaâu maø trong saùng? Ñoù laø do ñoaïn tröø Kieát. Vì vaäy tieáp theo noùi veà chöông thöù hai laø Kieát nöõa. Nhö vaäy ñoaïn tröø Kieát do ñaâu maø chöùng? Ñoù laø do caùc trí. Vì vaäy tieáp theo noùi veà chöông thöù ba laø Trí uaån. Ai coù theå sinh khôûi caùc Trí ñoaïn tröø Kieát? Ñoù laø Boå-ñaëc- giaø-la khoâng coù nghieäp chöôùng. Vì vaäy tieáp theo noùi veà chöông thöù tö laø Nghieäp uaån. Caùc nghieäp phaàn nhieàu döïa vaøo caùi gì maø phaùt sinh? Ñoù laø boán Ñaïi chuûng? Vì vaäy tieáp theo noùi veà chöông thöù naêm laø Ñaïi chuûng uaån. Ñaïi chuûng ñaõ taïo ra thì hôn haún laø caùi gì? Ñoù laø caùc caên nhö Nhaõn… Vì vaäy tieáp theo noùi veà chöông thöù saùu laø Caên uaån. Caùc caên thanh tònh nhôø vaøo theá maïnh naøo? Ñoù laø ñaït ñöôïc caùc Ñònh. Vì vaäy tieáp theo noùi veà chöông thöù baûy laø Ñònh uaån. Coù ñöôïc Ñònh roài khôûi leân suy xeùt tìm toøi sai laïc, thì trôû laïi daãn daét sinh ra nhöõng caùch nhìn sai traùi, ñeå laøm cho Thöùc töôùng coù theå nhanh choùng ñoaïn tröø, cho neân cuoái cuøng noùi veà chöông thöù taùm laø Kieán uaån. Tuy ôû trong moãi neân uaån nhö vaäy thaâu nhieáp ñaày ñuû caùc phaùp, nhöng tuøy theo söï taêng leân toát ñeïp maø cheá ñònh thanh teân goïi cuûa Uaån, cho neân noùi nhö vaäy: Döïa theo thöù töï ngöôïc laïi maø noùi veà caùc phaùp nhieãm-tònh trong thaân dò sinh chöù khoâng phaûi laø noùi taát caû, vì vaäy tröôùc tieân noùi ñeán Theá ñeä nhaát phaùp. Hoûi: Theá naøo laø Theá ñeä nhaát phaùp? Ñaùp: Neáu taâm-taâm sôû phaùp laø ñaúng Voâ giaùn tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, thì goïi laø Theá ñeä nhaát phaùp. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Neáu naêm caên laø ñaúng voâ giaùn tieân vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, thì goïi laø Theá ñeä nhaát phaùp. Hoûi: Ai ñöa ra caùch giaûi thích naøy? Ñaùp: Laø ngöôøi soaïn A-tyø-ñaït-ma tröôùc kia noùi nhö vaäy. Hoûi: Vò aáy vì sao ñöa ra caùch giaûi thích naøy? Ñaùp: Vì ngaên chaën nhöõng Boä phía khaùc cho neân ñöa ra caùch giaûi thích nhö vaäy, chöù khoâng nhaát ñònh chæ noùi naêm caên laø taùnh, nghóa laø luaän aáy phaân bieät chaáp laáy naêm caên nhö Tín… chæ laø voâ laäu, taát caû dò sinh

ñeàu khoâng thaønh töï. Hoûi: Boä phía aáy vì sao daáy leân caùi chaáp naøy vaäy? Ñaùp: Boä phía aáy döïa vaøo kinh maø daáy leân caùi chaáp naøy, nghóa laø trong kinh noùi: “Neáu coù naêm caên taêng leân maïnh meõ vaø nhanh nhaïy, bình ñaúng troïn veïn nhôø tu taäp nhieàu, thaønh töïu quaû vò A-la-haùn vónh vieãn khoâng coù caùc laäu. Töø ñaây giaûm xuoáng thaønh Baát hoaøn, sau ñoù laïi giaûm

xuoáng thaønh Nhaát lai, laïi tieáp tuïc giaûm xuoáng thaønh Döï löu. Neáu hoaøn toaøn khoâng coù naêm caên nhö Tín… naøy, thì Ta noùi ngöôøi aáy ôû beân ngoaøi phaåm dò sinh.” Döïa vaøo kinh naøy cho neân Boä phía aáy chaáp laáy naêm caên chæ laø voâ laäu. Vì ngaên chaën yù kia cho neân Luaän giaû A-tyø-ñaït-ma tröôùc kia noùi nhö vaäy: Theá ñeä nhaát phaùp laáy naêm caên laøm töï taùnh, Theá ñeä nhaát phaùp ôû trong thaân dò sinh. Do ñoù bieát raèng naêm caên cuõng thoâng caû dò sinh höõu laäu, cho neân chaéc chaén khoâng thaønh töïu voâ laäu höõu vi. Hoûi: Neáu chaáp Theå cuûa naêm caên chæ laø voâ laäu, thì coù giaø sai traùi? Ñaùp: Ñaõ traùi vôùi kinh. Nhö trong kinh noùi: “Neáu Ta ñoái vôùi naêm caên nhö Tín… naøy, chöa bieát ñuùng nhö thaät, laø tích taäp, laø chìm maát- laø yù vò laø loãi laàm laø rôøi khoûi, thì chöa coù theå vöôït leân treân theá gian trôøi-ngöôøi naøy vaø caùc coõi ma-Phaïm, cho ñeán khoâng theå chöùng ñöôïc voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Boà-ñeà.” Cho ñeán noùi roäng ra: khoâng phaûi laø phaùp voâ laäu coù theå daáy leân quaùn saùt phaåm loaïi nhö vaäy. Luaän aáy phaân bieät ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Trong naøy Ñöùc Theá Toân noùi veà quaùn töï töôùng, nghóa laø Ta ñoái vôùi naêm caên nhö Tín… naøy, chöa bieát ñuùng nhö thaät veà caùc töï töôùng nhö tích taäp…, chöa coù theå vöôït leân treân theá gian trôøi-ngöôøi naøy vaø caùc coõi ma-Phaïm. Cho ñeán noùi roäng ra. Sao noùi quaùn voâ laäu laø töï töôùng cuûa tích taäp. Nghóa laø töôùng naøy nhaát ñònh nhôø vaøo söï thaân caän vôùi caùc vò thieän só, laéng nghe chaùnh phaùp taùc yù ñuùng nhö lyù, phaùp tuøy theo phaùp thöïc haønh maø tích taäp phaùt khôûi. Sao noùi quaùn phaùp naøy laø töï töôùng cuûa chìm maát? Nghóa laø neáu nhö Vò tri ñöông tri caên (neân trong ba caên voâ laäu) noåi leân. Sao noùi phaùp quaùn naøy laø töï töôùng cuûa vò? Nghóa laø phaùp naøy cuõng laø do aùi maø duyeân vaøo. Neáu vaäy thì voâ laäu do aùi maø heä thuoäc chaêng? Khoâng phaûi nhö vaäy. Nhö Nhaân giaû thöøa nhaän phaùp voâ laäu thì caûnh phieàn naõo nhöng khoâng coù gì heä thuoäc, toâng chæ cuûa toâi cuõng nhö vaäy, aùi duyeân vôùi voâ laäu nhöng khoâng theå naøo heä thuoäc, ñieàu naøy coù gì sai traùi? Sao noùi quaùn voâ laäu laø töï töôùng cuûa loãi laàm? Nghóa laø quaùn voâ laäu ñeàu laø voâ thöôøng. Sao noùi quaùn voâ laäu laø töï töôùng cuûa xuaát ly? Nghóa laø luùc Nieát-baøn thì nhaát ñònh ñeàu phaûi rôøi boû. Nhö trong kinh noùi: “Luùc nhaäp Nieát-baøn thì taát caû phaùp höõu vi thaûy ñeàu rôøi boû.” Lôøi noùi aáy phi lyù, nguyeân côù theá naøo? Nghóa laø kinh naøy noùi: “Neáu Ta ñoái vôùi naêm caên nhö Tín… naøy, chöa bieát ñuùng nhö thaät laø tích taäp-chìm maát-yù vò-loãi laàm-rôøi khoûi, chöa coù theå chöùng ñöôïc Voâ thöôïng Boà-ñeà vónh vieãn khoâng coøn caùc laäu, khoâng phaûi laø quaùn töï töôùng maø coù theå heát saïch caùc laäu.” Vì vaäy luaän kia ñaõ noùi quyeát ñònh laø phi lyù, bôûi vì naêm caên naøy khoâng phaûi laø

chæ rieâng voâ laäu. Laïi chaáp laáy naêm caên chæ coù voâ laäu, thì laïi traùi vôùi kinh noùi ai coù theå bieát roõ raøng?

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 2 26

Ñoù laø trí Voâ ngaõ. Vì vaäy trong phaåm thöù hai luaän veà trí, ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Coù theå coù neân trí maø bieát taát caû caùc phaùp? Cho ñeán noùi roäng ra. Trí Voâ ngaõ naøy do ñaâu maø sinh? Ñoù laø duyeân khôûi cuûa giaùc. Vì vaäy trong phaåm thöù ba luaän veà Boå-ñaëc-giaø-la, ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Neân Boå-ñaëc-giaø-la sinh ra möôøi hai chi duyeân khôûi naøy. Cho ñeán noùi roäng ra. Duyeân khôûi cuûa giaùc naøy do ñaâu maø khôûi leân? Ñoù laø aùi vaø kính. Vì vaäy trong phaåm thöù tö luaän veà AÙi kính, ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Theá naøo laø AÙi? Theá naøo laø Kính? Cho ñeán noùi roäng ra. Ñöôïc AÙi kính do ñaâu maø sinh? Ñoù laø Taøm vaø Quyù. Vì vaäy trong phaåm thöù naêm luaän veà Taøm Quyù, ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Theá naøo laø Taøm? Theá naøo laø Quyù? Cho ñeán noùi roäng ra. Nhö vaäy Taøm quyù do ñaâu maø coù? Ñoù laø hieåu roõ phaùp töôùng. Vì vaäy trong phaåm thöù saùu luaän veà Töôùng, ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Saéc phaùp sinh laõo voâ thöôøng. Cho ñeán noùi roäng ra. Hieåu roõ phaùp töôùng naøy do ñaâu maø ñaït ñöôïc? Ñoù laø rôøi boû voâ nghóa maø tu taäp coù nghóa. Vì vaäy trong phaåm thöù baûy luaän veà voâ nghi, ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Caùc phaùp tu khoå haïnh keùm coûi, neân bieát ñeàu laø voâ nghóa. Cho ñeán noùi roäng ra. Ai rôøi boû voâ nghóa maø tu taäp coù nghóa? Ñoù laø ngöôøi coù theå Chaùnh tö vaø Chaùnh tö duy. Vì vaäy trong phaåm thöù taùm luaän veà Tö, ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Theá naøo laø Tö? Theá naøo laø Tö duy? Cho ñeán noùi roäng ra. Hieåu roõ caùc phaùp trong Taïp uaån do ñaâu maø trong saùng? Ñoù laø do ñoaïn tröø Kieát. Vì vaäy tieáp theo noùi veà chöông thöù hai laø Kieát uaån. Nhö vaäy ñoaïn tröø Kieát do ñaâu maø chöùng? Ñoù laø do caùc Trí. Vì vaäy tieáp theo noùi veà chöông thöù ba laø Trí uaån. Ai coù theå sinh khôûi caùc Trí ñoaïn tröø Kieát? Ñoù laø Boå-ñaëc-giaø-la khoâng coù nghieäp chöôùng. Vì vaäy tieáp theo noùi veà chöôùng thöù tö laø Nghieäp uaån. Caùc nghieäp phaàn nhieàu döïa vaøo caùi gì maø phaùt sinh? Ñoù laø boán Ñaïi chuûng. Vì vaäy tieáp theo noùi veà chöông thöù naêm laø Ñaïi chuûng uaån. Ñaïi chuûng ñaõ taïo ra thì hôn haún laø caùi gì? Ñoù laø caùc caên nhö Nhaõn... Vì vaäy tieáp theo noùi veà chöông thöù saùu laø Caên uaån. Caùc caên thanh tònh nhôø vaøo theá maïnh naøo? Ñoù laø ñaït ñöôïc caùc Ñònh. Vì vaäy tieáp theo laø noùi chöông thöù baûy laø Ñònh uaån. Coù ñöôïc Ñònh roài khôûi leân suy xeùt tìm toøi sai laïc, thì trôû laïi daãn daét sinh ra nhöõng caùch nhìn sai traùi, ñeå laøm cho Thöùc töôùng coù theå nhanh choùng ñoaïn tröø, cho neân cuoái cuøng noùi veà chöông thöù taùm laø Kieán uaån. Tuy ôû trong moãi neân uaån nhö vaäy thaâu nhieáp ñaày ñuû caùc phaùp, nhöng tuøy theo söï taêng leân toát ñeïp cheá ñònh maø laäp thaønh teân goïi cuûa Uaån, cho neân noùi nhö vaäy: Döïa theo thöù töï ngöôïc laïi maø noùi veà caùc phaùp nhieãm-tònh trong thaân dò sinh chöù khoâng phaûi laø noùi taát caû, vì vaäy tröôùc tieân noùi ñeán Theá ñeä nhaát phaùp. Hoûi: Theá naøo laø Theá ñeä nhaát phaùp?

Ñaùp: Neáu taâm-taâm sôû phaùp laø ñaúng voâ giaùn tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, thì goïi laø Theá ñeä nhaát phaùp. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Neáu naêm caên laø ñaúng voâ giaùn tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, thì goïi laø Theá ñeä nhaát phaùp. Hoûi: Ai ñöa ra caùch giaûi thích naøy? Ñaùp: Laø ngöôøi soaïn A-tyø-ñaït-ma tröôùc kia noùi nhö vaäy. Hoûi: Vò aáy vì sao ñöa ra caùch giaûi thích naøy? Ñaùp: Vì ngaên chaën nhöõng Boä phía khaùc cho neân ñöa ra caùch giaûi thích nhö vaäy, chöù khoâng nhaát ñònh chæ noùi naêm caên laø taùnh, nghóa laø Luaän aáy phaân bieät chaáp laáy naêm caên nhö Tín... chæ laø voâ laäu, taát caû dò sinh ñeàu khoâng thaønh töïu. Hoûi: Boä phía aáy vì sao daáy leân caùi chaáp naøy vaäy? Ñaùp: Boä phía aáy döïa vaøo kinh maø daáy leân caùi chaáp naøy, nghóa laø trong kinh noùi: “Neáu coù naêm caên taêng leân maïnh meõ vaø nhanh nhaïy, bình ñaúng troïn veïn nhôø tu taäp nhieàu, thaønh töïu quaû vò A-la-haùn vónh vieãn khoâng coøn caùc laäu. Töø ñaây giaûm xuoáng thaønh Baát hoaøn, sau ñoù laïi giaûm xuoáng thaønh Nhaát lai, laïi tieáp tuïc giaûm xuoáng thaønh Döï löu. Neáu hoaøn toaøn khoâng coù naêm caên nhö Tín... thì Ta noùi ngöôøi aáy ôû beân ngoaøi phaåm dò sinh.” Döïa vaøo kinh naøy cho neân Boä phía aáy chaáp laáy naêm caên chæ laø voâ laäu. Vì ngaên chaën yù kia cho neân Luaän giaû A-tyø-ñaït-ma tröôùc kia noùi nhö vaäy: Theá ñeä nhaát phaùp laáy naêm caên laøm töï taùnh, Theá ñeä nhaát phaùp ôû trong thaân dò sinh. Do ñoù bieát raèng naêm caên cuõng thoâng caû dò sinh höõu laäu, cho neân chaéc chaén khoâng thaønh töïu voâ laäu höõu vi. Hoûi: Neáu chaáp Theå cuûa naêm caên chæ laø voâ laäu, thì coù gì sai traùi? Ñaùp: Ñaõ traùi vôùi kinh. Nhö trong kinh noùi: “Neáu Ta ñoái vôùi naêm caên nhö Tín ... naøy, chöa bieát ñuùng nhö thaät, laø tích taäp- laø chìm maát-laø yù vò, laø loãi laàm, laø rôøi khoûi, thì chöa theå vöôït leân treân theá gian trôøi- ngöôøi naøy vaø caùc coõi ma-Phaïm ..., cho ñeán khoâng coù theå chöùng ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Boà-ñeà.” Cho ñeán noùi roäng ra: Khoâng phaûi laø phaùp voâ laäu coù theå daáy leân quaùn saùt phaåm loaïi nhö vaäy. Luaän aáy phaân bieät ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Trong naøy Ñöùc Theá Toân noùi veà quaùn töï töôùng, nghóa laø Ta ñoái vôùi naêm caên nhö Tín..., naøy, chöa bieát ñuùng veà caùc töï töôùng nhö tích taäp..., chöa coù theå vöôït leân teân theá gian trôøi-ngöôøi naøy vaø caùc coõi ma-Phaïm. Cho ñeán noùi roäng ra. Sao noùi quaùn voâ laäu laø töï töôùng cuûa tích taäp? Nghóa laø töôùng naøy nhaát ñònh nhôø vaøo söï thaân caän vôùi caùc vò thieän só, laéng nghe Chaùnh phaùp taùc yù ñuùng nhö lyù, phaùp tuøy theo phaùp thöïc haønh maø tích taäp phaùt khôûi. Sao noùi quaùn phaùp naøy laø töï töôùng cuûa chìm maát? Nghóa laø neáu nhö Vò tri ñöông tri caên (neân trong ba caên voâ

laäu) chìm xuoáng maø Dó tri caên (neân trong ba caên voâ laäu) noåi leân, Dó tri caên chìm xuoáng maø Cuï tri caên (neân trong ba caên voâ laäu) noåi leân. Sao noùi quaùn phaùp naøy laø töï töôùng cuûa vò? Nghóa laø phaùp naøy cuõng do aùi maø duyeân vaøo. Neáu vaäy thì voâ laäu do aùi maø heä thuoäc chaêng” khoâng phaûi nhö vaäy.

Nhö Nhaân giaû thöøa nhaän phaùp voâ laäu thì caûnh phieàn naõo nhö khoâng coù gì heä thuoäc, toâng chæ cuûa toâi cuõng nhö vaäy, aùi duyeân vôùi voâ laäu nhöng khoâng theå naøo heä thuoäc, ñieàu naøy coù gì sai traùi? Sao noùi quaùn voâ laäu laø töï töôùng cuûa loãi laàm? Nghóa laø quaùn voâ laäu ñeàu laø voâ thöôøng. Sao noùi quaùn voâ laäu laø töï töôùng cuûa xuaát ly? Nghóa laø luùc Nieát-baøn thì nhaát ñònh phaûi rôøi boû. Nhö trong kinh noùi: "Luùc nhaäp Nieát-baøn thì taát caû phaùp höõu vi thaûy ñeàu rôøi boû." Lôøi noùi aáy phi lyù, nguyeân côù theá naøo? Nghóa laø kinh naøy noùi: "Neáu ta ñoái vôùi naêm caên nhö Tín... naøy, chöa bieát ñuùng nhö thaät laø tích taäp-chìm maát-yù vò-loãi laàm-rôøi khoûi, chöa coù theå chöùng ñöôïc Voâ thöôïng Boà-ñeà vónh vieãn khoâng coøn caùc laäu, khoâng phaûi laø quaùn töï töôùng maø coù theå heát saïch caùc laäu." Vì vaäy luaän kia ñaõ noùi quyeát ñònh laø phi lyù, bôûi vì naêm caên naøy khoâng phaûi laø chæ rieâng voâ laäu. Laïi chaáp laáy naêm caên chæ coù voâ laäu, thì laïi traùi vôùi kinh noùi. Nhö trong kinh noùi: "Chæ nguyeän Theá Toân giaûi thích roäng veà phaùp quan troïng. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì coù caùc höõu tình sinh soáng taïi theá gian, hoaëc laø sinh ra- hoaëc laø lôùn leân, coù ngöôøi caên taùnh lanh lôïi, coù ngöôøi caên taùnh trung bình, coù ngöôøi caên taùnh yeáu keùm, cho ñeán noùi roäng ra." Laïi trong kinh noùi: "Tyø kheo neân bieát! Ta xöa kia thôøi gian chöa chuyeån phaùp luaân, ñaõ töøng duøng Phaät nhaõn quaùn xeùt caùc höõu tình sinh soáng taïi theá gian, hoaëc laø sinh ra - hoaëc laø lôùn leân coù caùc caên taùnh lanh lôïi-trung bình vaø yeáu keùm sai bieät. Dung maïo toát laønh, kheùo leùo ñieàu phuïc, giaûm nhieàu traàn caáu, neáu khoâng nghe phaùp thì lui maát lôïi ích thuø thaéng cuûa naêm caên nhö Tín ..." Neáu chæ coù voâ laäu thì ngöôøi caên taùnh lanh lôïi phaûi laø A-la-haùn, ngöôøi caên taùnh trung bình laø Baát hoaøn, ngöôøi caên taùnh yeáu keùm chính laø Nhaát lai vaø Döï löu. Neáu vaäy thì Ñöùc Theá toân chöa chuyeån phaùp luaân maø thuaän theo ñaõ goïi laø chuyeån, bôûi vì taát caû Thaùnh giaû ôû caùc theá gian ñaõ ñaày ñuû roài, laïi coøn chuyeån phaùp luaân thì thaønh ra voâ duïng. Luaän aáy phaân bieät ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Trong naøy teân goïi cuûa caên laø noùi veà choã nöông vaøo cuûa caên chöù khoâng noùi ñeán theå cuûa caên, ñoái vôùi toâi ñaâu traùi ngöôïc? Luaän kia noùi nhö vaäy cuõng khoâng hôïp lyù, bôûi vì traùi kinh khaùc. Nghóa laø kính khaùc noùi: "Phaïm chí Sinh vaên ñi ñeán choã Theá toân maø thöa vôùi Ñöùc Phaät raèng: Kieàu-ñaùp-ma toân quyù noùi caên coù bao nhieâu? Ñöùc Phaät noùi: Ta noùi coù hai möôi hai caên, ñoù goïi laø nhaõn caên, cho ñeán

noùi roäng ra." Kinh aáy haù cuõng noùi laø choã nöông nhôø cuûa caên ö? Caên vaø thanh cuûa hai kinh naøy-kia khoâng khaùc nhau, neân noùi laø Theå cuûa caên, neân noùi laø choã nöông nhôø cuûa caên, khoâng phaûi laø söï thaønh töïu cuoái cuøng, thì töï nhieân trôû thaønh voïng chaáp, vì vaäy nhaát ñònh phaûi thöøa nhaän naêm caên nhö Tín..., cuõng chung cho caû höõu laäu. Hoûi: Neáu chung cho caû höõu laäu, thì luaän aáy daãn chöùng veà kinh neân giaûi thích theá naøo? Ñaùp: Naêm caên nhö Tín... thaät söï chung cho caû höõu laäu, maø kinh aáy luoân luoân noùi veà voâ laäu, thì nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì döïa vaøo caên voâ laäu maø kieán laäp Thaùnh

giaû coù sai bieät. Coù ngöôøi noùi: Kinh aáy chæ noùi ñeán Thaùnh ñaïo. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì Thaùnh giaû sai bieät döïa vaøo Thaùnh ñaïo maø noùi chöù khoâng phaûi laø theá tuïc. Hoûi: Kinh kia laïi noùi: “Neáu hoaøn toaøn khoâng coù naêm caên nhö Tín… naøy thì Ta noùi ngöôøi aáy ôû beân ngoaøi phaåm dò sinh.” Laïi laø chung nhö theá naøo? Ñaùp: Ngöôøi ñoaïn maát thieän caên goïi laø ôû beân ngoaøi dò sinh, nghóa laø caùc dò sinh toång quaùt coù hai loaïi: 1. Noäi. 2. Ngoaïi. Khoâng ñoaïn maát thieän caên, thì goïi laø Noäi. Haïng ñoaïn maát thieän caên thì goïi laø Ngoaïi. YÙ kinh aáy noùi: Neáu hoaøn toaøn khoâng coù naêm caên nhö Tín… naøy, thì Ta noùi ñoù laø haïng ñoaïn maát thieän caên. Vì vaäy kinh ñaõ daãn chöùng ñoái vôùi toâi khoâng coù gì sai traùi. Hoaëc coù ngöôøi noùi: Ñaây laø Kinh Löôïng Boä ñaõ noùi, goïi laø kinh Boä Sö, cuõng vì ngaên chaën vaø loaïi boû söï phaân bieät cuûa luaän aáy, nhö tröôùc ñaây ñaõ chaáp maø ñöa ra lôøi noùi nhö vaäy: Theá ñeä nhaát phaùp laáy naêm caên laøm taùnh, khoâng phaûi laø chæ coù nhöõng ñieàu nhö vaäy. Coù ngöôøi noùi: Ñaây laø toâng chæ cuûa Ñoäc-töû-boä, caùc Sö cuûa Boä phía aáy chaáp raèng Theá ñeä nhaát phaùp laáy naêm caên nhö Tín… laøm töï taùnh, chæ coù naêm caên naøy laø töï taùnh thieän, caùc caên khaùc xen taïp trong naøy, cho neân cuõng ñöôïc goïi laø thieän. Döïa vaøo naêm caên naøy maø kieán laäp taát caû Hieàn Thaùnh sai bieät chöù khoâng döïa vaøo caên naøo khaùc. Nhö trong kinh noùi: “Neáu coù naêm caên taêng leân maïnh meõ vaø nhanh nhaïy, bình ñaúng troïn veïn nhôø tu taäp nhieàu maø thaønh töïu Caâu giaûi thoaùt. Töø ñaây giaûm xuoáng trôû thaønh Tueä giaûi thoaùt. Tieáp tuïc trôû xuoáng giaûm thaønh Thaân chöùng. Tieáp laïi giaûm xuoáng trôû thaønh Kieán chí. Tieáp laïi giaûm xuoáng trôû thaønh Tín giaûi. Tieáp laïi giaûm xuoáng trôû thaønh Tuøy phaùp haønh. Tieáp laïi giaûm xuoáng trôû thaønh Tuøy tín haønh.”

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 2 31

Hoûi: Nay toâng chæ cuûa luaän naøy cuøng vôùi Ñoäc-töû-boä, lieân quan theá naøo maø thuaän theo thöù töï Boä phía kia ñeå noùi? Ñaùp: Vì khieán cho ngöôøi nghi ngôø coù ñöôïc söï quyeát ñònh. Coù nghóa laø toâng chæ cuûa Boä phía kia luaän naøy ñaõ thieát laäp nghóa lyù, tuy phaàn nhieàu gioáng nhau nhöng coù phaàn naøo sai khaùc, ñoù laø Boä phía kia chaáp raèng Theá ñeä nhaát phaùp chæ laáy naêm caên nhö Tín... laøm taùnh. Caùc taùnh dò sinh luoân luoân nhieãm oâ, noùi laø heä thuoäc coõi Duïc, do kieán khoå maø ñoaïn, bôûi vì möôøi loaïi tuøy mieân laøm töï taùnh, Theå cuûa tuøy mieân thì khoâng töông öng vôùi haønh. Nieát-baøn coù ba loaïi, ñoù laø hoïc-voâ hoïc vaø phi hoïc phi voâ hoïc. Thieát laäp A-toá-laïc laøm Boå-ñaëc-giaø-la neõo thöù saùu, Theå laø thaät coù. Boä phía kia hoaëc laø saùu hoaëc laø baûy nhö vaäy cuøng vôùi luaän naøy khoâng gioáng nhau, coøn laïi phaàn nhieàu ñeàu töông töï ñöøng coù nghi ngôø. Boä phía kia vaø luaän naøy ñeàu gioáng nhau, cho neân noùi veà toâng chæ Boä phía aáy ngaên chaën maø hieån baøy coù sai khaùc. Nay caàn hieåu veà ñieàu ñoù. Neáu chæ coù naêm caên laøm töï taùnh thieän, thì nhöõng thieän phaùp coøn laïi coù töï taùnh laø gì? Neáu cho raèng caùc phaùp aáy laø baát thieän-voâ kyù xen laãn trong naêm caên cho neân cuõng goïi laø thieän, nhö vaäy naêm caên vaø caùc phaùp aáy laãn taïp vôùi nhau vì sao khoâng goïi laø baát thieän-voâ kyù? Nhöng

naêm caên nhö Tín... cuøng vôùi phaùp coøn laïi, cuøng neân nôi nöông nhôø, cuøng neân haønh töôùng, cuøng neân sôû duyeân, khôûi nhö nhau-truù nhö nhau, dieät nhö nhau-quaû nhö nhau, cuøng neân ñaúng löu, cuøng neân dò thuïc, maø noùi naêm caên laø töï taùnh thieän, caùc phaùp coøn laïi laãn taïp nhau maø taïm thôøi thieát laäp teân goïi laø thieän, thì chæ thuaän theo voïng tình chöù khoâng hôïp vôùi chaùnh lyù. Ñöøng coù sai laàm naøy, cho neân caàn phaûi noùi raèng Theá ñeä nhaát phaùp laø caên chöù khoâng phaûi taùnh cuûa caên. Toân giaû Phaùp Cöùu noùi nhö vaäy: “Caùc taâm-taâm sôû laø Tö sai bieät cho neân Theá ñeä nhaát phaùp laáy Tö laøm töï taùnh.” Toân giaû Giaùc Thieân noùi nhö vaäy: “Theå cuûa taâm-taâm sôû chính laø taâm, cho neân Theá ñeä nhaát phaùp laáy Taâm laøm töï taùnh.” Hai Toân giaû aáy ñöa ra lôøi noùi nhö vaäy: Tö vaø taâm nhö Tín… tröôùc sau ñeàu sa khaùc chöù khoâng chung neân taùc duïng. Naêm caên nhö Tín... laøm ñaúng voâ giaùn, tieán vaøo kieán ñaïo thì ñaïi khaùi coù nghóa cho neân noùi nhö vaäy: Naêm caên nhö Tín... coù theå tieán vaøo kieán ñaïo, nghóa laø hoaëc coù söû duïng Tín tö vaø Tín taâm laøm ñaúng voâ giaùn phuø hôïp vôùi kieán ñaïo, cho ñeán luùc söû duïng Tueä tö vaø Tueä taâm laøm ñaúng voâ giaùn phuø hôïp vôùi kieán ñaïo. Neáu vaäy thì caàn phaûi söû duïng phaùp khoâng töông öng laøm ñaúng voâ giaùn phuø hôïp vôùi kieán ñaïo. Caùc vò aáy noùi nhö vaäy thì thöøa nhaän cuõng ñaâu sai traùi gì? Nhö toâng chæ cuûa Nhaân giaû cho raèng Theå cuûa taâm tröôùc sau, tuy khoâng töông öng maø coù sôû duyeân, coù

theå laøm ñaúng voâ giaùn phuø hôïp vôùi kieán ñaïo. Toâng chæ cuûa Toâi cuõng nhö vaäy, Tö vaø Taâm nhö Tín… tuy laø töï Theå khoâng coù nghóa töông öng, maø coù sôû duyeân coù theå laøm ñaúng voâ giaùn phuø hôïp vôùi kieán ñaïo, thì coù gì sai traùi? Coù sai laàm raát lôùn. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì neáu Tín tö vaø Tín taâm laøm ñaúng voâ giaùn tieán vaøo kieán ñaïo, thì ñaõ khoâng coù tinh tieán vaø nieäm-ñònh-tueä, maø thuaän theo coù giaûi ñaõi-voïng nieäm-taùm loaïn-aùc tueä coù theå tieán vaøo kieán ñaïo. Nhö vaäy cho ñeán neáu Tueä tö vaø Tueä taâm laøm ñaúng voâ giaùn tieán vaøo kieán ñaïo, thì ñaõ khoâng coù tín-tinh tieán-nieäm vaø ñònh, maø seõ coù baát tín-giaûi ñaõi-voïng nieäm vaø taùn loaïn coù theå tieán vaøo vaø kieán ñaïo. Nhö vaäy haù khoâng trôû thaønh sai laàm raát lôùn hay sao? Vì ngaên chaën caùc loaïi nhò chaáp nhö vaäy cho neân tieáp tuïc giaûi thích raèng: ôû trong nghóa naøy neáu taâm-taâm sôû phaùp laøm ñaúng voâ giaùn tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, theá goïi laø Theá ñeä nhaát phaùp. ÔÛ trong nghóa naøy, coù nghóa laø ñoái vôùi lyù leõ khoâng ñieân ñaûo naøy, toâng naøy-luaän naøy, uaån naøy-phaåm naøy-chuûng loaïi naøy, thuaän theo kinh naøy, toâi vaø nhöõng ngöôøi khaùc, cuøng chung phaïm haïnh, ñaõ thöøa nhaän trong nghóa nhö vaäy. Toân giaû Ca-ña-dieãn-ni-töû, muoán hieån baøy toâng chæ cuûa mình laø Theá ñeä nhaát phaùp duøng caên chöù khoâng phaûi laø caên töông öng cuøng coù taâm-taâm sôû phaùp ñeå laøm töï taùnh. Hoûi: Theá ñeä nhaát phaùp laøm ñaúng voâ giaùn duyeân cho Khoå phaùp trí nhaãn goïi laø tieán vaøo vaø kieán ñaïo, laø phaùp naøy dieät roài môùi goïi laø Nhaäp hay laø phaùp naøy truù trong phaàn vò thì goïi laø Nhaäp? Neáu

phaùp naøy dieät roài môùi goïi laø Nhaäp, thì taïi sao trong naøy khoâng noùi laø ñaõ Nhaäp? Neáu phaùp naøy truù trong phaàn vò thì goïi laø Nhaäp, vaäy dò sinh vaø Thaùnh giaû seõ trôû thaønh taïp loaïn. Coù ngöôøi noùi nhö vaäy: Dieät roài goïi laø Nhaäp. Hoûi: Neáu vaäy thì vaên naøy phaûi noùi laø ñaõ Nhaäp, bôûi vì luùc baáy giôø kieán ñaïo goïi laø ñaõ sinh chaêng? Ñaùp: Neân noùi ñaõ Nhaäp maø noùi laø Nhaäp, thì ñaây laø tieáng gian haïnh, ñoái vôùi cöùu caùnh maø noùi, nhö tieáng ñang ñeán noùi veà söï vieäc ñaõ ñeán. Nhö theá gian noùi: Ñaïi vöông ñang töø nôi naøo ñeán? Ñieàu ñoù tuy ñaõ ñeán maø laïi noùi laø ñang ñeán. ÔÛ ñaây cuõng nhö vaäy. Laïi nhö ñaõ ñoaïn maø noùi laø ñang ñoaïn, nhö kinh noùi: Ñoaïn vui ñoaïn khoå. Cho ñeán noùi roäng ra, luùc lìa duïc nhieãm thì khoå caên ñaõ ñoaïn, ñang lìa tónh löï thöù ba, luùc ñoaïn nhieãm cuûa laïc caên, môùi noùi laø ñoaïn, haù khoâng phaûi laø ñaõ ñoaïn maø noùi laø ñang ñoaïn hay sao? Laïi nhö ñaõ giaûi thoaùt maø noùi laø ñang giaûi thoaùt, nhö kinh noùi: “Taâm giaûi thoaùt Duïc laäu-Höõu laäu vaø Voâ minh laäu.” Luùc lìa duïc nhieãm thì taâm ñaõ ñöôïc giaûi thoaùt ñoái vôùi Duïc laäu. Ñang lìa nhieãm cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, luùc taâm ñöôïc giaûi thoaùt ñoái vôùi Höõu laäu vaø

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 2 32

Voâ minh laäu, môùi noùi laø giaûi thoaùt, cuõng ñoái vôùi ñaõ giaûi thoaùt maø noùi laø ñang giaûi thoaùt. Laïi nhö ñaõ caûm thoï maø noùi laø ñang caûm thoï, nhö kinh noùi: “Luùc caûm thoï laïc thoï bieát ñuùng nhö thaät veà söï caûm thoï laïc thoï, cho ñeán noùi roäng ra.” Ñoù cuõng laø ñaõ caûm thoï maø noùi laø ñang caûm thoï, chöù khoâng phaûi laø vaøo luùc caûm thoï maø coù theå bieát roõ raøng. ÔÛ ñaây cuõng nhö vaäy, tuy laø ñaõ tieán vaøo maø noùi laø ñang tieán vaøo. Coù Sö khaùc noùi: Vaên naøy neân noùi laø voâ giaùn maø tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh. Lôøi noùi aáy voâ lyù, ñaúng voâ giaùn tieán vaøo voâ giaùn, maø nghóa cuûa tieán vaøo coù gì khaùc nhau? Noùi nhö vaäy, Theá ñeä nhaát phaùp luùc an truù thì goïi laø tieán vaøo. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì dò sinh phaûi chính laø Thaùnh giaû, bôûi vì tieán vaøo Thaùnh ñaïo? Ñaùp: Khoâng coù loãi laàm nhö vaäy, Theá ñeä nhaát phaùp luùc ñeán phaàn vò an truù, Khoå phaùp trí nhaãn coøn ñang ôû phaàn vò phaùt sinh, chöa thaønh thuïc cho neân khoâng goïi laø Thaùnh giaû. Khoå phaùp trí nhaãn tuy chöa phaûi laø ñaõ phaùt sinh, nhöng bôûi vì coøn ñang phaùt sinh maø goïi laø ñaúng voâ giaùn. Theá ñeä nhaát phaùp luùc laáy laøm ñaúng voâ giaùn duyeân cho Khoå phaùp trí nhaãn, cho neân goïi laø tieán vaøo. Vì vaäy cho neân noùi: Neáu taâm-taâm sôû phaùp laøm ñaúng voâ giaùn tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, thì goïi laø Theá ñeä nhaát phaùp. Hoûi: Neáu taâm-taâm sôû phaùp, ñaõ tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, hoaëc ñang ñöôïc tieán vaøo, cuõng laø Theá ñeä nhaát phaùp hay khoâng? Ñaùp: Cuõng vaäy. Hoûi: Neáu vaäy thì trong naøy taïi sao khoâng noùi? Ñaùp: Neáu noùi ñang tieán vaøo thì neân bieát laø noùi ñaõ tieán vaøo vaø seõ tieán vaøo. Neáu noùi hieän taïi, thì neân bieát laø noùi ñeán quaù khöù vaø vò lai, bôûi vì töông aáy nhö nhau. Tö vaø Taâm sai bieät thì luaän aáy ñöa ra noùi nhö vaäy: Neáu Tín tö vaø Tín taâm laøm ñaúng voâ giaùn tieán vaøo kieán ñaïo, thì chæ rieâng Tín tö- tín taâm nhöng laøm ñaúng voâ giaùn duyeân cuøng loaïi. Nhö vaäy cho ñeán, neáu Tueä

tö-Tueä taâm laøm ñaúng voâ giaùn tieán vaøo kieán ñaïo, thì chæ rieâng Tueä tö-Tueä taâm nhöng laøm ñaúng voâ giaùn duyeân cuøng loaïi. Töông töï noái tieáp nhau luaän aáy ñöa ra lôøi noùi nhö vaäy: Taâm-taâm sôû phaùp chæ laøm ñaúng voâ giaùn duyeân cuøng loaïi, nghóa laø taâm vôùi taâm chöù khoâng phaûi laø taâm sôû, taâm sôû vaø taâm sôû chöù khoâng phaûi laø taâm. Trong caùc taâm sôû, thì Thoï cuøng vôùi Thoï chöù khoâng phaûi laø taâm sôû naøo khaùc, Töôûng… cuõng nhö vaäy. Nhöng caùc taâm sôû khoâng phaûi laø luoân luoân töông öng, maø gaëp duyeân khaùc thì khôûi leân, nghóa laø neáu vui vôùi caûnh tröôùc maét thì khôûi leân laïc thoï, neáu chaùn ngaùn caûnh tröôùc maét thì khôûi leân Khoå thoï, neáu ñoái vôùi caûnh bình thöôøng thì khôûi leân caûm thoï khoâng khoå khoâng vui. Neáu muoán coù nhöõng söï laõnh naïp thì sinh ra Thoï, neáu muoán giöõ laáy

caûnh töôïng thì sinh ra Töôûng, neáu muoán coù nhöõng vieäc laøm thì sinh ra Tö, cho ñeán neáu muoán coù nhöõng söï löïa choïn thì sinh ra Tueä, cho neân caùc taâm sôû khoâng phaûi laø luoân luoân töông öng. Neáu nhö vaäy ñaõ khôûi leân taâm-taâm sôû phaùp, thì khoâng caàn phaûi ñeàu laøm ñaúng voâ giaùn duyeân, luaän aáy noùi nhö vaäy: Taát caû coù theå laøm ñaúng voâ giaùn duyeân, nhöng khoâng phaûi laø voâ giaùn. Nhö toâng chæ cuûa Nhaân giaû thöøa nhaän, luùc ñöa ra Voâ töôûng tuy naêm traêm kieáp khoâng coù taâm-taâm sôû, nhöng söû duïng taâm-taâm sôû phaùp tieán vaøo phaàn vò, laøm ñaúng voâ giaùn duyeân vöôït ra phaàn vò hoâm nay. Toâng chæ cuûa Toâi cuõng nhö vaäy, tuy phaùp cuøng loaïi giaùn ñoaïn ñaõ laâu maø phaùp tröôùc laøm ñaúng voâ giaùn duyeân cho phaùp sau, thì coù gì sai traùi? Lôøi noùi aáy voâ lyù. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì coù taâm - khoâng coù taâm thì nghóa khaùc nhau. Vaû laïi, phaùp töông öng coù töùc laø cuøng vôùi quaû, coù maø khoâng cuøng vôùi quaû thì khoâng hôïp lyù. Nhöõng taâm chöa sinh, khoâng phaûi laø ñaúng voâ giaùn, maø chuaån bò duøng cho taâm kia thì khoâng hôïp lyù. Hôn nöõa, ñieàu aáy traùi ngöôïc vôùi luaän Phaåm Loaïi Tuùc ñaõ noùi. Nhö noùi theá naøo laø phaùp ñaúng voâ giaùn cuûa taâm, nghóa laø taâm voâ giaùn, taâm-taâm sôû phaùp coøn laïi hoaëc ñaõ sinh-hoaëc ñang sinh, vaø ñònh voâ töôûng-ñònh dieät taän, hoaëc ñaõ sinh-hoaëc ñang sinh. Nhöng neáu nhö vaäy thì laïi coù sai laàm khaùc, nghóa laø töø phaïm vi coù taàm coù töù maø taâm-taâm sôû phaùp khoâng giaùn ñoaïn, phaïm vi khoâng coù taàm chæ coù töù, hoaëc phaïm vi khoâng coù taàm khoâng coù töù, maø taâm-taâm sôû phaùp hieän ôû tröôùc maét, phaïm vi tröôùc ñaõ khôûi taâm-taâm sôû phaùp, seõ khoâng phaûi laø ñaúng voâ giaùn duyeân cuûa phaïm vi sau, bôûi vì khoâng töông töï. Cho ñeán töø phaïm vi khoâng coù taàm-khoâng coù töù, taâm-taâm sôû phaùp khoâng giaùn ñoaïn, phaïm vi khoâng coù taàm-chæ coù töù, hoaëc phaïm vi coù taàm-coù töù taâm-taâm sôû phaùp hieän ôû tröôùc maét, noùi cuõng nhö vaäy. Taâm-taâm sôû phaùp cuûa thieän-baát thieän vaø voâ kyù… laàn löôït khoâng giaùn ñoaïn, sai laàm aáy cuõng nhö vaäy. Neáu tröôùc khoâng phaûi laø ñaúng voâ giaùn cuûa sau, sau ñaõ khoâng coù duyeân thì seõ khoâng coù theå khôûi leân. Neáu cho raèng sau khi khôûi leân bôûi vì vöôït xa tröôùc, caùc phaùp cuøng loaïi laøm ñaúng voâ giaùn duyeân, thì ñieàu naøy cuõng

khoâng ñuùng, bôûi vì ôû phaàn vò coù taâm maø vöôït xa laøm duyeân, thì khoâng hôïp lyù. Vaû laïi, voâ laäu ban ñaàu, töø voâ thæ ñeán nay chöa khôûi höõu laäu thuø thaéng, noù ñaõ khoâng coù khôûi leân tröôùc ñoù, thì ñaúng voâ giaùn duyeân cuøng loaïi seõ khoâng coù theå khôûi leân. Nhöng ñieàu ñaõ noùi aáy laïi coù sai laàm raát lôùn, nghóa laø tham khoâng giaùn ñoaïn neân thöôøng khôûi tham, khoâng coù quaùn baát tònh maø luoân luoân keàm cheá tham khôûi leân; hoaëc laø saân khoâng giaùn ñoaïn neân thöôøng khôûi saân, khoâng coù quaùn Töø bi maø luoân luoân keàm cheá saân khôûi leân; hoaëc laø si

khoâng giaùn ñoaïn neân thöôøng khôûi si, khoâng coù quaùn nhaân duyeân maø luoân luoân keàm cheá si khôûi leân; khôûi leân ngaõ kieán... nhö lyù neân bieát, chaáp khaùc loaïi khôûi leân bôûi vì khoâng coù duyeân gaàn guõi, cuõng bôûi vì thieän taâm thuø thaéng naøy chöa töøng khôûi leân, vì vaäy thieän taâm khoâng bieát töø ñaâu maø coù theå phaùt khôûi? Neáu nhö vaäy thì khoâng coù nghóa ñaït ñöôïc giaûi thoaùt, ñuøng coù caùc loaïi sai laàm nhö vaäy.! Vì vaäy caàn phaûi thöøa nhaän raèng caùc tuï taâm sinh trlaøm ñaúng voâ giaùn duyeân cho tuï taâm sinh sau, hoaëc nhö nhau-khoâng nhö nhau, tröôùc ñoái vôùi sau phaùt sinh roõ raøng vôùi söùc maïnh gioáng nhau, nhö thoùc luùa ñaäu meø sinh tröôûng. Hoûi: Theá ñeä nhaát phaùp vaøo luùc hieän roõ ra tröôùc maét, maø tu taäp taâm-taâm sôû cuûa vò laïi, thì phaùp cuõng laø Theá ñeä nhaát phaùp hay sao? Coù ngöôøi noùi: Phaùp aáy khoâng phaûi laø Theá ñeä nhaát phaùp. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì trong naøy noùi neáu taâm-taâm sôû phaùp laøm ñaúng voâ giaùn, tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, thì goïi laø Theá ñeä nhaát phaùp. Phaùp cuûa vò lai, ñaõ khoâng coù theå laøm ñaúng voâ giaùn duyeân, vì vaäy phaùp aáy khoâng phaûi laø Theá ñeä nhaát phaùp. Vaû laïi, phaùp aáy neáu laø Theá ñeä nhaát phaùp, thì Theá ñeä nhaát phaùp phaûi coù nhieàu taâm, vaäy thì traùi vôùi vaên sau: Theá ñeä nhaát phaùp, phaûi noùi laø neân taâm chöù khoâng phaûi laø raát nhieàu taâm. Noùi nhö vaäy thì phaùp aáy cuõng laø Theá ñeä nhaát phaùp; neáu phaùp aáy khoâng phaûi laø Theá ñeä nhaát phaùp, thì traùi ngöôïc vôùi Trí uaån ñaõ noùi. Nhö noùi neáu vaøo luùc coù ñaïo chöa töøng ñaït ñöôïc ñang hieän roõ tröôùc maét, maø tu phaùp coøn laïi cuûa vò lai theo chuûng loaïi ñaïo aáy; hoaëc laø chaáp phaùp aáy khoâng phaûi laø Theá ñeä nhaát phaùp, laøm sao goïi laø ñaïo cuûa chuûng loaïi aáy? Hoûi: Phaùp aáy khoâng coù theå laøm ñaúng voâ giaùn duyeân, thì laøm theá naøo coù theå goïi laø Theá ñeä nhaát phaùp? Ñaùp: Phaùp aáy tuy khoâng laøm ñaúng voâ giaùn duyeân, nhöng coù theå tuøy thuaän maø phaùt khôûi ñöôïc. Ví nhö phaùp Döï duïc cuûa Tyø kheo, nghóa laø nhö Taêng chuùng boá taùt (boá saùi tha), coù nhöõng Tyø kheo tuy khoâng coù maët trong chuùng, nhöng bôûi vì Döï duïc cho neân ñöôïc boá taùt, nhöõng Taêng söï khaùc cuõng ñöôïc thaønh laäp. Nhö vaäy chuûng loaïi tu taäp cuûa vò lai, tuy khoâng coù theå laøm ñaúng voâ giaùn duyeân, nhöng khôûi leân tuøy thuaän vôùi töôùng hieån baøy töï nhieân ñaït ñöôïc. Giaû söû phaùp aáy khoâng khôûi leân töôùng hieån baøy tuøy thuaän ñaït ñöôïc, thì phaùp naøy khoâng coù theå laøm ñaúng voâ giaùn duyeân, nhöng phaùp naøy coù theå laøm duyeân nhôø vaøo löïc tuøy thuaän kia, bôûi

vì phaùp aáy ñoái vôùi Thaùnh ñaïo khôûi leân löïc tuøy thuaän maïnh meõ khoâng trôû ngaïi gì. Hoûi: Neáu phaùp aáy cuõng laø Theá ñeä nhaát phaùp, thì trong baûn luaän

naøy taïi sao khoâng noùi ñeán? Ñaùp: Caàn phaûi noùi maø khoâng noùi ñeán, thì neân bieát nghóa naøy quaù möùc ñaày ñuû. Laïi nöõa, neáu coù theå laøm ñaúng voâ giaùn duyeân, thì trong naøy seõ noùi ñeán; phaùp aáy laø coù theå laøm ñaúng voâ giaùn duyeân, cho neân khoâng noùi ñeán. Laïi nöõa, neáu laø haønh theá gian thì trong naøy seõ noùi ñeán; phaùp aáy khoâng phaûi laø haønh theá gian, cho neân khoâng noùi ñeán. Laïi nöõa, neáu coù theå daãn ñeán quaû cuøng vôùi quaû thì trong naøy seõ noùi ñeán; phaùp kia khoâng coù theå daãn ñeán quaû cuøng vôùi quaû, cho neân khoâng noùi ñeán. Laïi nöõa, neáu nhôø vaøo tröôûng döôõng maø ñaït ñöôïc nhöng cuõng khoâng thuoäc veà thaân, cho neân khoâng noùi ñeán. Laïi nöõa, neáu coù theá maïnh coù theå tu phaùp vò lai, thì trong naøy seõ noùi ñeán; phaùp aáy khoâng coù theá maïnh tu taäp, cho neân khoâng noùi ñeán. Laïi nöõa, neáu taâm nhôø vaøo phaùp aáy, taâm nôi kia-quaû nôi naøy, thì trong naøy seõ noùi ñeán; phaùp aáy khoâng nhö vaäy, cho neân khoâng noùi ñeán. Laïi nöõa, neáu phaùp qua laïi vôùi nhaân, cuõng coù theå daãn ñeán quaû thuoäc veà thaân duyeân vôùi caûnh, thì trong naøy seõ noùi ñeán; phaùp aáy khoâng nhö vaäy, cho neân khoâng noùi ñeán. Laïi nöõa, neáu ñaày ñuû hai tu, thì trong naøy seõ noùi ñeán; phaùp aáy chæ ñaït ñöôïc nhôø tu chöù khoâng coù nghóa cuûa thöïc haønh tu, cho neân khoâng noùi ñeán. Laïi nöõa, neáu coù taùc duïng thì trong naøy seõ noùi ñeán; phaùp aáy khoâng coù taùc duïng, cho neân khoâng noùi ñeán. Hoûi: Neáu vaäy thì taïi sao vaên sau naøy noùi Theá ñeä nhaát phaùp khoâng phaûi laø nhieàu taâm? Ñaùp: Vaên aáy noùi ñôøi hieän taïi coù taùc duïng, laø chæ coù neân taâm chöù khoâng phaûi laø noùi taát caû. Neáu noùi taát caû thì thaät söï coù nhieàu taâm, bôûi vì trong ñôøi vò lai coù nhieàu phaåm loaïi-chuûng loaïi gioáng nhau, tuy khoâng phaûi laø do tu nhöng vaãn coù theå goïi laø Theá ñeä nhaát phaùp, huoáng hoà do tu maø khoâng phaûi laø Theá ñeä nhaát phaùp hay sao? Vì vaäy coù ngöôøi hoûi: Coù theå coù phaùp töông öng vôùi Theá ñeä nhaát phaùp maø khoâng laøm ñaúng voâ giaùn cho Khoå phaùp trí nhaãn chaêng? Ñaùp: Coù, ñoù chính laø do tu taäp chuûng loaïi cuûa phaùp vò lai. Hoûi: Theá ñeä nhaát phaùp tuøy chuyeån saéc-taâm khoâng töông öng vôùi haønh, chính laø Theá ñeä nhaát phaùp phaûi khoâng? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi nhö vaäy: Phaùp aáy khoâng phaûi laø Theá ñeä nhaát phaùp, bôûi vì trong naøy noùi neáu taâm-taâm sôû phaùp laøm ñaúng voâ giaùn tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, thì goïi laø Theá ñeä nhaát phaùp; phaùp aáy khoâng coù theå laøm ñaúng voâ giaùn duyeân, cho neân khoâng goïi laø Theá ñeä nhaát phaùp. Noùi nhö vaäy thì phaùp aáy cuõng laø Theá ñeä nhaát phaùp. Hoûi: Phaùp kia ñaõ khoâng coù theå laøm ñaúng voâ giaùn duyeân, taïi sao coù

theå goïi laø Theá ñeä nhaát phaùp? Ñaùp: Phaùp aáy tuy khoâng laøm ñaúng voâ giaùn duyeân maø coù theå tuøy thuaän, bôûi vì phaùp aáy vaø taâm-taâm sôû phaùp

naøy, khôûi nhö nhau-truù nhö nhau- dieät nhö nhau, quaû nhö nhau- ñaúng löu nhö nhau-dò thuïc nhö nhau, heát söùc gaàn guõi. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì taïi sao trong luaän naøy khoâng noùi? Ñaùp: Caàn phaûi noùi maø khoâng noùi ñeán, neân bieát raèng nghóa naøy quaù möùc ñaày ñuû. Vaû laïi, neáu phaùp coù theå laøm ñaúng voâ giaùn duyeân, thì trong luaän naøy seõ noùi ñeán; phaùp aáy khoâng nhö vaäy, cho neân khoâng noùi ñeán. Laïi nöõa, neáu phaùp nhôø vaøo tröôûng döôõng maø ñaït ñöôïc nhö coù sôû duyeân, thì trong luaän naøy seõ noùi ñeán; phaùp aáy khoâng nhö vaäy, cho neân khoâng noùi ñeán. Laïi nöõa, neáu phaùp töông öng, coù sôû y-coù haønh töôùng, coù sôû duyeân-coù caûnh giaùc, thì trong luaän naøy seõ noùi ñeán; phaùp naøy khoâng nhö vaäy, cho neân khoâng noùi ñeán. Vì vaäy coù ngöôøi hoûi: Coù theå coù Theá ñeä nhaát phaùp trong hieän taïi maø khoâng phaûi laø ñaúng voâ giaùn duyeân cuûa Khoå phaùp trí nhaãn chaêng? Ñaùp: Coù, nghóa laø phaùp naøy tuøy chuyeån saéc, taâm khoâng töông öng vôùi haønh.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.